

Asia: VN/15371/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen uusiutuvat ry (ent. Suomen Tuulivoimayhdistys ry) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Hallituksen esityksen pääasiallinen tarkoitus uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden mahdollistamisesta on kannatettava. Kiitämme myös sitä, että uusiutuvan energian tuotantolaitoksen määritelmän soveltamisalasta poistettaisiin laitokset, jotka tuottavat muutakin kuin uusiutuvaa energiaa.

Energiavarastoista

Kiitämme, että lakiesitykseen on otettu mukaan tuotantolaitoksen samalla paikalla sijaitsevat energiavarastot. Samalla korostamme, että on tärkeää, ettei energiavaraston tarvitse sijaita samassa kiinteistöryhmässä, vaan riittää että se on liitetty saman liitynnän kautta sähköverkkoon.

Määräaikoihin sisällytetyistä lupamenettelyistä

Määräaikoihin sisältyvistä lupamenettelyistä ja muista hallintomenettelyistä on kansallisessa valmistelussa jätetty pois direktiivisissä niihin sisällytetty ympäristövaikutusten arviointi. Suomen uusiutuvat esittää sen lisäämistä laissa mainittuihin lupa- ja muihin hallintomenettelyihin direktiivin mukaisesti.

Suomen uusiutuvat esittää myös lunastuslain mukaisen lunastusluparatkaisun lisäämistä määräaikojen piiriin. Tämä toteuttaisi myös direktiivissä esitettyä tuotantolaitoksen sähköverkkoon liittämisen sisällyttämistä lupamenettelyyn.

Lupamenettelyjen kestosta

Esityksessä maalle rakennettavan energiantuotantolaitoksen määräaika säilyy nykyisessä kahdessa vuodessa. Nopean kehittämisen alueella määräajaksi esitetään yhtä vuotta. Suomen uusiutuvat kiittää määräajan lyhentämistä nopean kehittämisen alueilla todeten samalla, että tuuli- ja aurinkovoimahankkeita koskevat lakiesityksessä mainitut luvat saadaan maa-alueilla käsiteltyä vuodessa jo nykyisellään.

Esityksessä merelle rakennettavan energiantuotantolaitoksen määräajaksi esitetään kolmea vuotta, joka pidentää määräaika nykyisin voimassa olevasta kahdesta vuodesta merkittävästi. Suomen uusiutuvat ei kannata tätä pidennystä, sillä kolmessa vuodessa lupakäsittelyt valmistuvat nykyisellään helposti ja näin ollen määräaika ei lyhennä käsittelyjen kestoja. Nopean kehittämisen alueella merellä tuotettavan energian määräajaksi esitetään kahta vuotta, joka siis on sama kuin nykyisillä kaikilla alueilla. Tämä on vastoin direktiivin johdanto-osassa mainittua tarvetta lyhentää lupamenettelyjä. Esitämme, että merelle rakennettavan energiantuotantolaitoksen määräaikana säilytetään nykyisin mukainen kaksi vuotta ja nopean kehittämisen alueille säädetään tätä lyhyempi määräaika, esimerkiksi puolitoista vuotta.

Haluamme kiinnittää lainsäätäjän huomion samalla siihen, että vesilupaa ja rakentamislupaa ei käytännössä voi tällä hetkellä hakea merituulivoimahankkeen kehitysvaiheen ja tiedossa olevien yksityiskohtien takia samaan aikaan. Haasteena on, että vesitalouslain mukainen lupa voi vanheta, ennen kuin rakentamislupaa voidaan hakea tai se astuu voimaan. Vesilain 8 luvun 8 §:n 2 momentin perusteella toistaiseksi voimassa olevassa luvassa on määrättävä aikarajat, joiden kuluessa vesitaloushanke on toteutettava ja toteuttamiseen ryhdyttävä. Määräaika hankkeen toteuttamiselle saa olla enintään kymmenen vuotta ja toteuttamiseen ryhtymiselle enintään neljä vuotta.

Määräajan laskemisesta ja määräaikojen noudattamisesta

Lakiesityksessä ehdotetaan määräajan laskemisen alkamisajaksi lupahakemuksen täydellisyyden toteamisen. Tämä heikentäisi määräaikojen vaikuttavuutta, sillä täydellisyyden toteuttamiselle ei ole määritelty kriteerejä. Nämä olisi tärkeää lisätä lain perusteluihin, jotta kaikki tarvittavat dokumentit ovat hakijoiden tiedossa hakemusta jätettäessä ja määräaika ei voi keinotekoisesti pidentää pyytämällä lisäselvityksiä.

Uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueista

Lakiehdotuksessa määritellään nopean kehittämisen alueeksi sopivan sellaisten alueiden, joilla ei odoteta olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) perusteena on, että hankkeella voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Lausunnoilla olevassa hallituksen esityksessä on siis havaittavissa ristiriita, jossa YVA-menettelystä vapautuvat sellaiset alueet, joilla YVA-menettelyä ei olisi vanhankaan lain mukaan edellytetty. Esitämmekin lain perusteluihin lisättäväksi erikseen maininnan, että kyse voi olla myös YVA-kynnyksen ylittävistä hankkeista.

Nopean kehittämisen alueiksi nimettävien alueiden ulkopuolelle lakiesityksessä jätetään merkittävässä määrin tuottavasta metsämaasta tai ruoantuotannossa olevista pelloista koostuvat alueet. Esitys perustuu hallitusohjelman kirjaukseen ja sama kirjaus on toiminut myös alueidenkäyttölain aurinkovoimaosayleiskaavan valmistelun pohjana. Alueidenkäyttölain tämän hetken luonnoksessa peltoja ei kuitenkaan ole enää rajattu osayleiskaavan ulkopuolelle ja lainsäädännön johdonmukaisuuden nimissä tulisikin mahdollistaa nopean kehittämisen alueet myös pelloille.

Uusiutuvan energian tuotannon sijoittuminen tapahtuu tällä hetkellä markkina- ja toimijalähtöisesti ja sen sijoittumiseen vaikuttavat useat alueelliset rajoitteet. Mikäli jokin kolmas osapuoli, kuten Lupa- ja valvontavirasto määrittelee näitä "nopean kehittämisen alueita", syntyy riski sille, että hankkeiden toteuttamisen kannalta paras potentiaali ja osoitetut alueet eivät kohtaa. Haasteen ratkaisemiseksi tulisi luoda menettely, jossa esimerkiksi kunnat ja toiminnanharjoittajat voivat esittää viranomaiselle nopean kehittämisen alueita.

Kyrölä Kimmo
Suomen uusiutuvat ry